

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Natuurherstelverordening artikel 8 stedelijke ecosystemen

Door Ministerie van LNV en
Ministerie BZK/VRO in samenwerking met VNG

8 oktober 2026 | 15.00 - 16.00 uur

Welkom

Webinar over de Natuurherstelverordening voor de medeoverheden

Door LVVN en BZK - VRO in samenwerking met VNG

Vragen kunt u stellen in de Q&A.

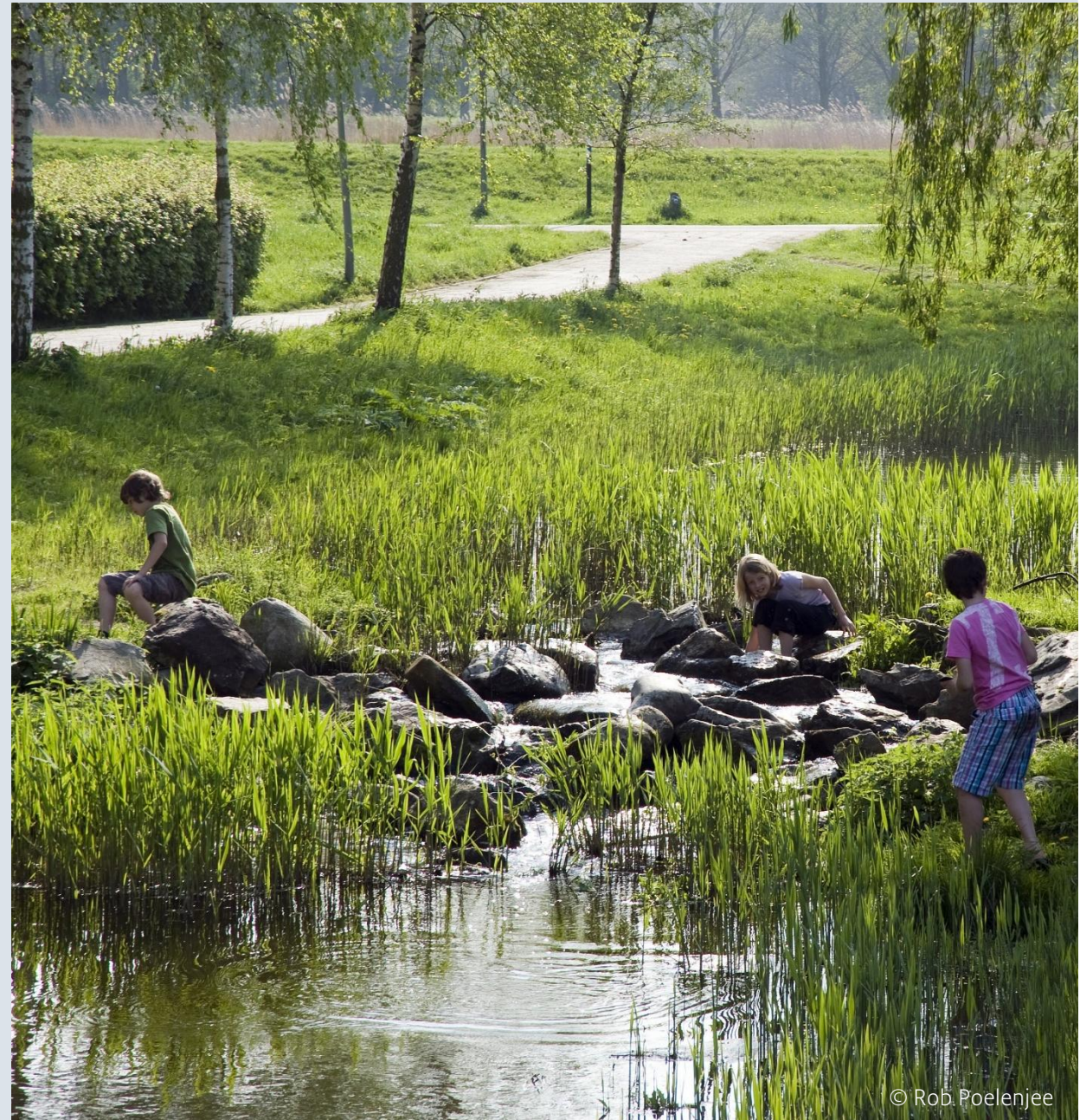
Alle aanmelders ontvangen de presentatie met een terugkijlink.

Veelgestelde vragen zijn ook te vinden via o.a. onslevendlandschap.nl.

Programma Webinar

1. Natuurherstelverordening en planning
2. Begrenzing stedelijke ecosysteemgebieden
3. Rol VNG en gemeenten
4. Proces reacties generieke begrenzing
5. Vragen

© Rob Poelenjee

Waarom het Natuurplan?

- Verplichting vanuit de **Europese Natuurherstelverordening** (NHV)
- NHV trad in 2024 in werking voor alle Lidstaten.
- Doelstellingen voor verschillende ecosystemen:
 - Terrestrisch (land), kust en zoetwater, marien, stedelijk, landbouw, bos, rivieren en uiterwaarden, bestuivers
- Met concrete doelen voor 2030, 2040 en 2050.
- Verplichting om de toestand van de natuur te monitoren en hierover te rapporteren.
- Elke lidstaat stelt een nationaal herstelplan op. In Nederland: het **Natuurplan**.

Aanleiding voor NHV

- Europese Unie is er **niet in geslaagd** verlies aan biodiversiteit te stoppen.
- **Huidige aanpak werkt niet:** vooruitzichten voor biodiversiteit en ecosystemen zijn somber.
- Er zijn **deadlines nodig** voor het treffen van herstelmaatregelen binnen en buiten Natura 2000-gebieden.

Doel NHV

1. Bijdragen aan **herstel van diverse en veerkrachtige natuur in de EU**, zowel op land als zee, door herstel van ecosystemen, habitattypen en soorten.
2. Bijdragen aan het bereiken van de EU-doelstellingen op het gebied van **klimaatmitigatie en –adaptatie**.
3. Bijdragen aan de **internationale inzet van de EU** op natuurterrein, o.a. in het kader van het VN-Biodiversiteitsverdrag (CBD).

Belang van natuurherstel en -behoud

Het gaat niet goed met de natuur: wereldwijd neemt de biodiversiteit en veerkracht van ecosystemen af.

Ook de Nederlandse natuur staat onder druk door **drukfactoren**, zoals:

- Versnippering van leefgebieden
- Stikstof
- Verdroging
- Gewasbeschermingsmiddelen
- Klimaatverandering

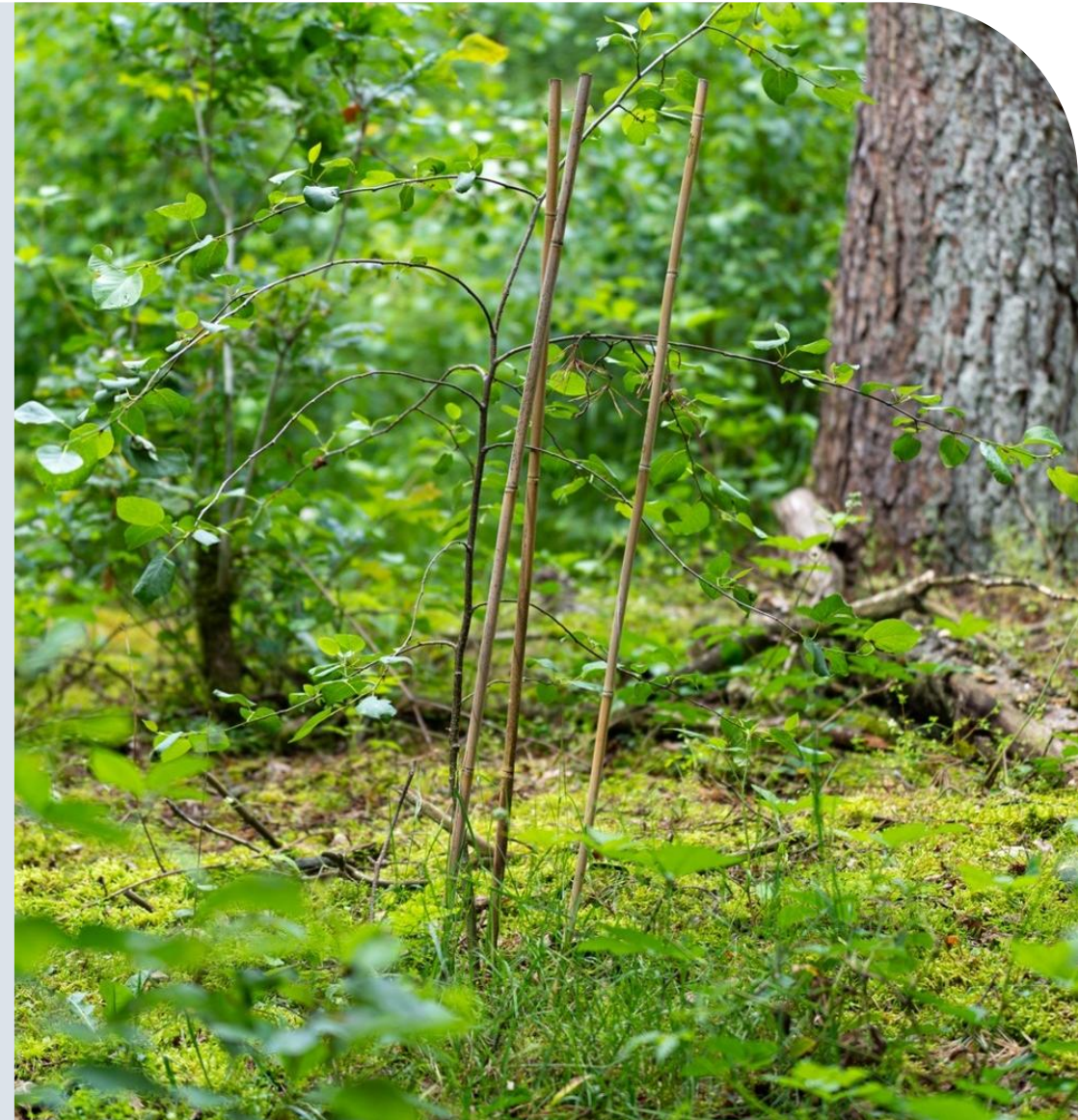
Zuiderafwateringskanaal, fotograaf: Matthijs van Os

Belang van natuurherstel en -behoud

Voorzichtig **optimisme**:

- Sinds 2011: ruim 53.000 hectare nieuwe natuur
- Verdwenen soorten teruggekeerd
- Ecosysteemdiensten toegenomen tussen 2013 en 2022

De NHV als **duw in de rug** om met natuurherstel aan de slag te gaan.

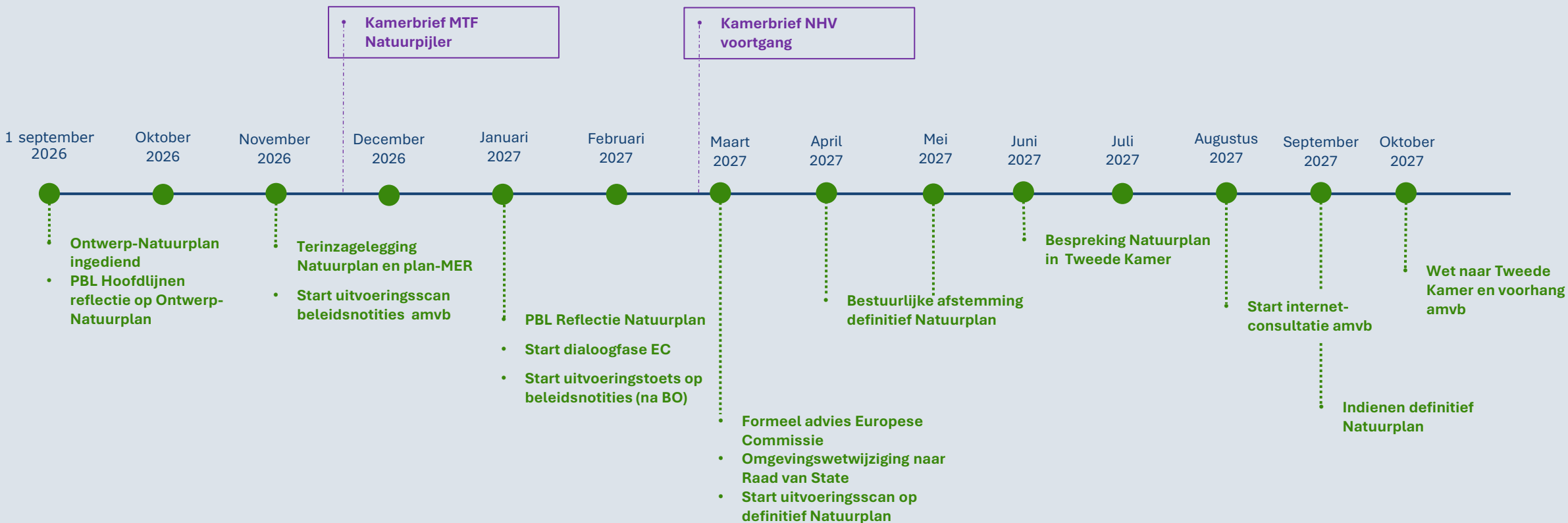

Nieuw aangeplante bomen met bamboestokjes.

Tijdlijn (onder voorbehoud)

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Begrenzing stedelijk ecosysteemgebied

Doelen van artikel 8 NHV

Artikel	Inhoud	Aard verplichting	Datum 1e verplichting
8.1	Verzekeren dat er geen nettoverlies is in de totale nationale oppervlakte stedelijke groene ruimte en stedelijke boomkroonbedekking in stedelijke ecosysteemgebieden	Resultaatsverplichting op het voorkomen van nettoverlies op nationaal niveau.	31 dec 2030
8.2	Realiseren van een toenemende trend in de totale nationale oppervlakte stedelijke groene ruimte tot een bevredigend niveau is bereikt	Resultaatsverplichting op het realiseren van een nationaal toenemende trend op nationaal niveau.	Vanaf 2031
8.3	Realiseren van een toenemende trend in de stedelijke boomkroonbedekking in elk stedelijk ecosysteemgebied totdat het bevredigend niveau* is bereikt	Resultaatsverplichting op het realiseren van een toenemende trend in ieder stedelijk ecosysteem.	Vanaf 2031

* Lidstaat bepaalt het bevredigend niveau op basis van de richtinggevende kaders EU. Deze richtlijnen volgen uiterlijk eind 2028

©Tineke Dijkstra

Waarom een begrenzing van stedelijk ecosysteemgebieden?

De begrenzing bepaalt **binnen welk deel van het grondgebied** van een gemeente de doelen van artikel 8 moeten worden gehaald.

Het rijk komt met een **generiek voorstel** voor begrenzing voor elke gemeente. Dit om:

- gemeenten te faciliteren zodat ze niet zelf het wiel hoeven uit te vinden
- gemeenten krijgen de mogelijkheid om binnen randvoorwaarden met aanpassingen te komen

Balans

Het is belangrijk om de begrenzing zo te kiezen dat er een optimale **balans** is tussen **ruimtelijke ontwikkelingen** zoals woningbouw, energietransitie, defensierterreinen en mobiliteitstransitie en de opgave die ontstaat om **stedelijk groen** en **boomkroonbedekking** die ten gevolge van de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de begrenzing van de stedelijke ecosysteemgebieden **verdwijnt** **daarbinnen te compenseren**

Om rekening mee te houden

EU stelt verplichtingen aan:

- Welke gemeenten een begrenzing moeten vaststellen
- Wat minimaal begrensd moet worden
- Wat maximaal begrensd kan worden

De begrenzing kan in principe niet worden aangepast, want is de basis voor de monitoring

Bij actualisatie Natuurplan in 2030 wordt de begrenzing aangepast als gevolg van gerealiseerde woonwijken of gemeentelijke samenvoegingen

© Henriette Guest

Welke gemeenten moeten een stedelijk ecosysteemgebied begrenzen?

Op basis van de Europese systematiek om Degree of Urbanisation te bepalen (DEGRURBA*) worden gemeenten geclassificeerd als:

1. stad
2. kleine stad/voorstad
3. landelijke gebieden

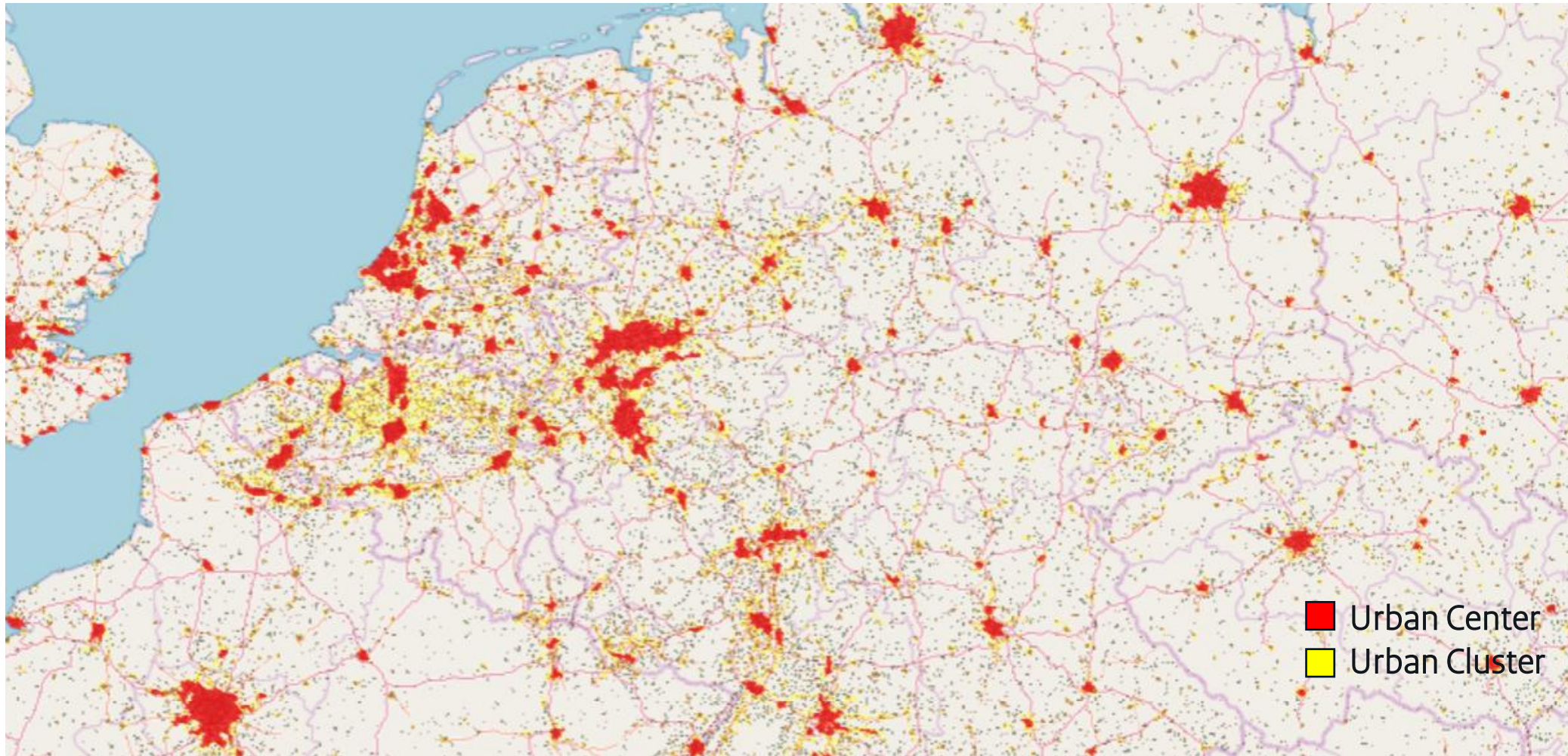
Degrurba maakt gebruik van een raster met cellen van 1 x 1 km² waarin bevolkingsdichtheid wordt bepaald:

Hoog (> 1.500), gemiddeld (300 – 1.500), laag (< 300)

Op basis aaneengeslotenheid en aantal inwoners in aaneengesloten cellen wordt urban centers en urban clusters bepaald

* EU (2021), Applying the degree of urbanisation manual – Statistics Explained – Eurostat

Urban centers en urban clusters in EU

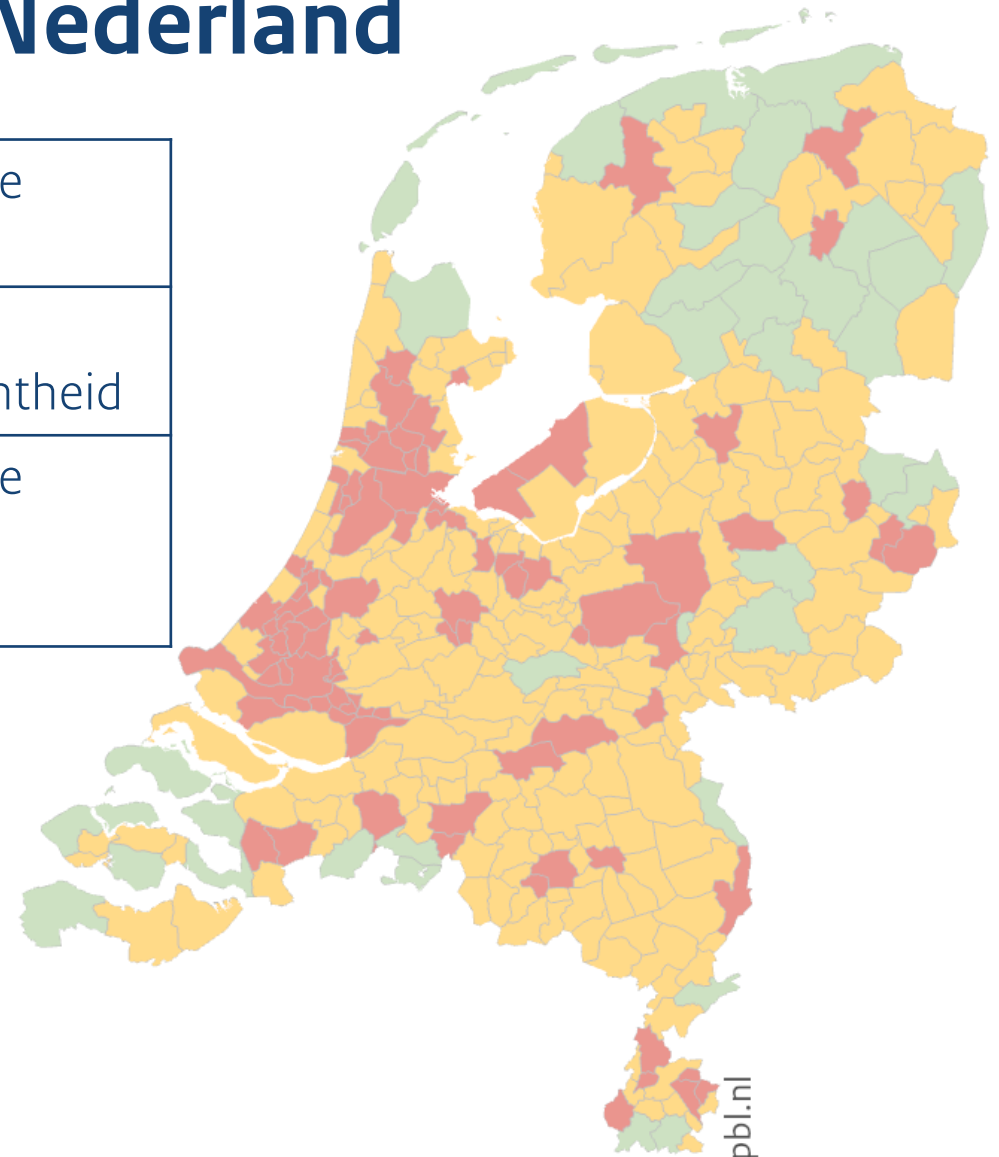
Classificatie van gemeenten in Nederland

stad	> 50% van de inwoners van een gemeente woont in stedelijk centra
kleine stad of voorstad	< 50% woont in stedelijke centra en < 50% woont in rastercellen met lage dichtheid
landelijke gemeente	> 50% van de inwoners van een gemeente woont in landelijke rastercellen met lage dichtheid

In Nederland vallen **301** van de **342** gemeenten in de classificatie 'steden' of 'kleine steden/voorsteden' -> verplicht om stedelijk ecosysteemgebied te begrenzen

DEGURBA op LAU niveau

- Steden
- Kleine steden en voorsteden
- Plattelandgebieden

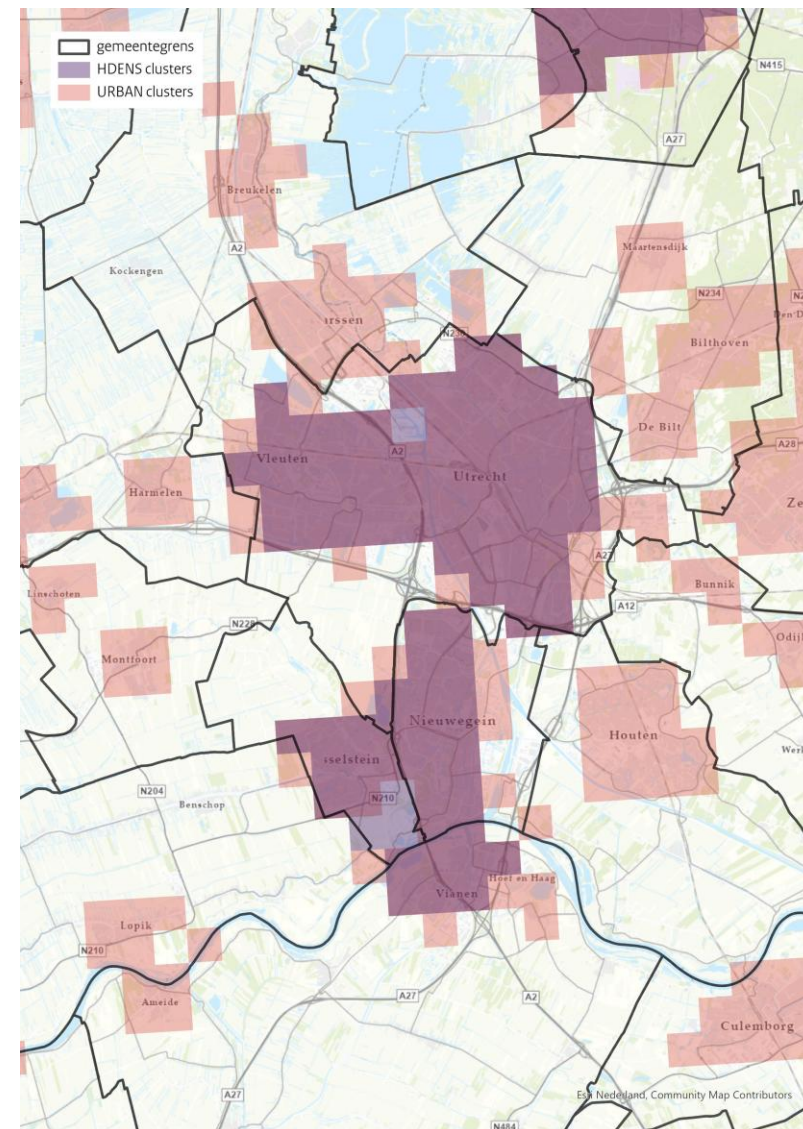

Begrenzen stedelijke ecosystemen ontwerp-NP

Minimale begrenzing (UC/UC) : het is verplicht om de rastercellen geïdentificeerd als stedelijke centra en stedelijke clusters mee te nemen in de begrenzing.

Lidstaten mogen er voor kiezen om de begrenzing ruimer te maken tot maximaal de gemeentegrens

In o-NP heeft NL gekozen voor de minimale begrenzing

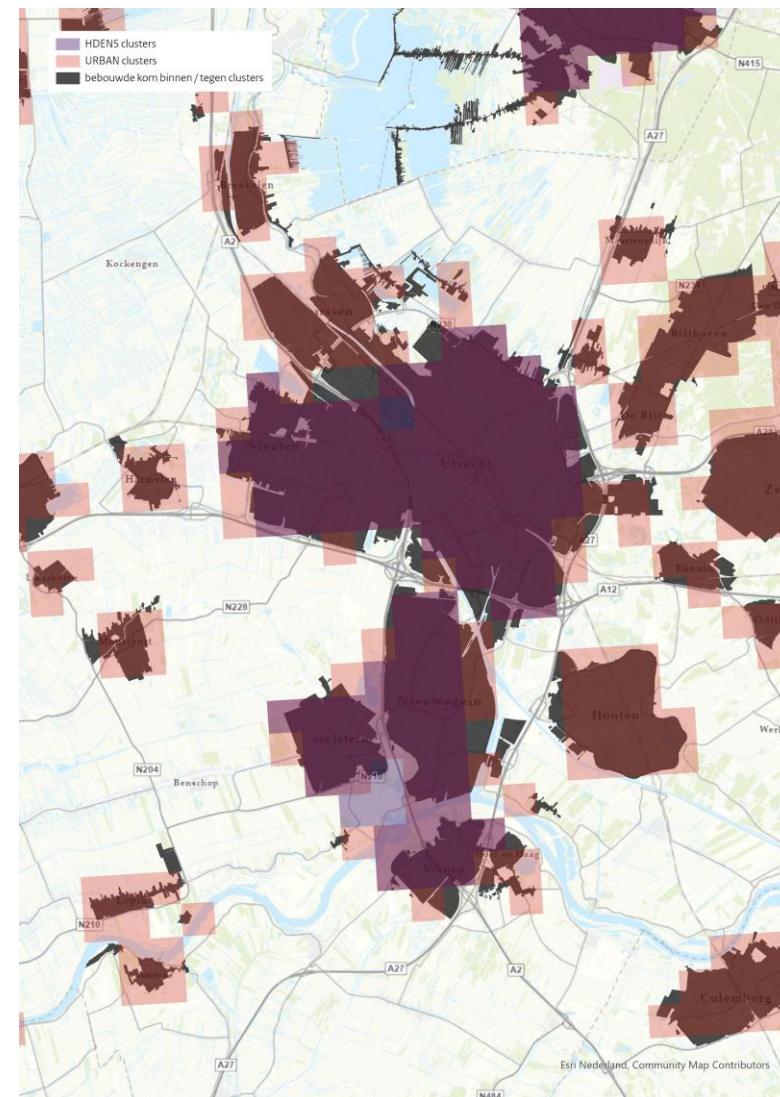

Begrenzen stedelijke ecosystemen definitief-NP

Op basis van ontwerpnd onderzoek stelt NL voor om in definitief Natuurplan de begrenzing iets ruimer te kiezen dan minimale begrenzing

Voorstel om de **generieke** begrenzing te laten bestaan uit:

- de minimale begrenzing aangevuld met:
 - Complete woonwijken die aansluiten op de minimale begrenzing
 - Bedrijventerreinen en industriegebieden die binnen de bebouwde kom liggen
 - Terreinen met utiliteitsgebouwen binnen de bebouwde kom
 - Recreatiegebieden, sportterreinen en parken die ruimtelijk gezien aansluiten op bovengenoemde gebieden

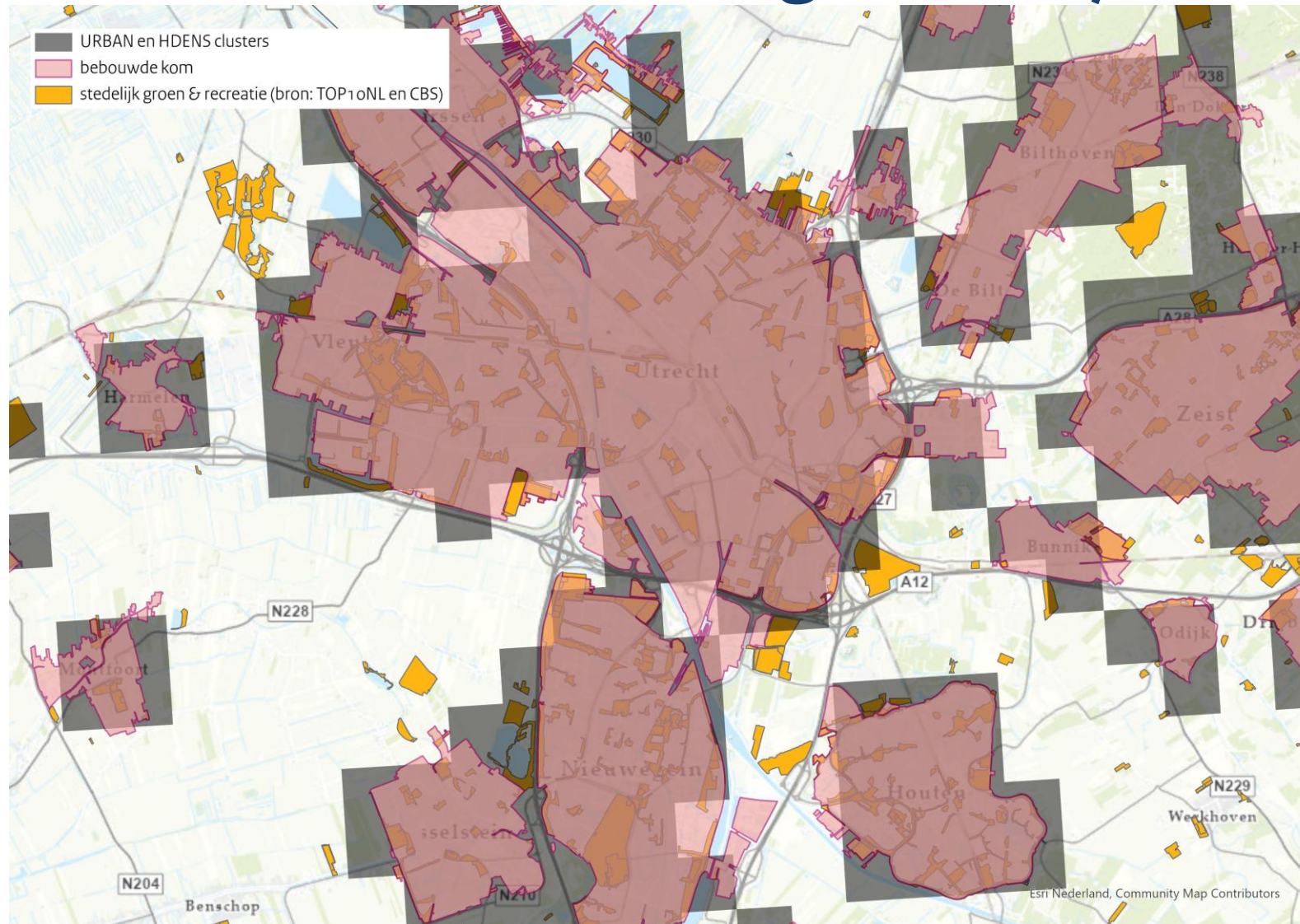

Waarom iets ruimere begrenzing?

Voorstel om in definitief Natuurplan een iets ruimere begrenzing (UC/UC+) op te nemen omdat:

- Begrenzing sluit zo logisch aan op de stedelijke contouren
- Er binnen de ruimere begrenzing meer ruimte is om groen te compenseren
- De toe te voegen stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking komt terecht in stedelijk gebied waar het groen de grootste meerwaarde heeft

Voorbeeld inzoomen uitbreiding naar UC/UC+

Beantwoorden vragen

Rol gemeenten en VNG

Informeren of meedenken?

- Gemeentelijk Netwerk Natuur en Groen (GNNG):
 - Voor stadsecologen en beleidsmedewerkers natuur/groen
 - Verdiepingsvraagstukken NHV komen hier aan bod
 - Ook andere natuur thema's (zoals basiskwaliteit natuur)
 - Aanmelden via: info@vng.nl o.v.v. GNNG
- Bestuurlijke klankbordgroep EU Natuurherstelverordening (NHV)
 - Brede(re) groep bestuurders betrekken bij afwegingen NHV als input voor VNG-inzet
 - Bestuurders met betrokkenheid bij natuurdossiers in binnenstedelijk én landelijk gebied
 - Praktisch: digitaal overleg, ca. 1 uur, eens per 2 maanden
 - Aanmelden via: info@vng.nl o.v.v. *"Bestuurlijke klankbordgroep EU NHV"*

Informatiebronnen

- [Factsheet Europese Natuurherstelverordening \(NHV\) en gemeenten.](#)
- [NHV-stoomcursus voor gemeenten.](#)
- Aanvullende vragen? Mailen kan naar info@vng.nl.

Beantwoorden vragen

Proces reacties op generieke begrenzing

Randvoorwaarden voor aanpassing voorgestelde begrenzing

Gemeenten krijgen de gelegenheid om binnen randvoorwaarden aanpassingen op deze begrenzing voor te stellen.

Zo houden we rekening met de lokale situatie en streven naar een optimale balans tussen ruimte ontwikkelingen in een gemeente en het behalen van doelen van artikel 8.

Een voorstel voor wijziging wordt in principe ingegeven door een knelpunt of een kans.

Randvoorwaarden zijn:

- Rastercellen die de verplichte minimale begrenzing vormen vallen altijd binnen de aangepaste begrenzing
- Parken, sportterreinen, recreatiegebieden en/of natuurgebieden die ruimtelijk zijn ingesloten door de minimale begrenzing (binnen één gemeente) maar (deels) buiten de minimale begrenzing vallen, blijven onderdeel uitmaken van de aangepaste begrenzing
- In geval van verruiming van de begrenzing wordt de gemeentegrens niet overschreden
- In geval van verruiming van de begrenzing sluit het extra deel ruimtelijk aan op de generieke begrenzing

Aandachtspunten

Houd er rekening mee dat:

- Verslechtering van de hoeveelheid stedelijk groen en boomkroonbedekking binnen de begrenzing moet worden voorkomen.
- Grasland meetelt in de definitie van stedelijk groen, verlies moet ook gecompenseerd worden.
- Er na 2030 een toenemende trend moet zijn

Wat kunnen gemeenten nu al doen?

- Groenambitie versus welke plannen in voorbereiding in beeld brengen
- Bekijk waar en per wanneer een resterende opgave kan worden ingevuld

De komende periode

- Alle medeoverheden ontvangen een **brief**:
 - Gemeenten die een stedelijk ecosysteem moeten begrenzen
 - Gemeenten die in de categorie 'landelijk' vallen
 - Provincies en waterschappen krijgen een brief met toelichting op het proces en hun rol daarin
- De toelichting op de uitgangspunten en randvoorwaarden en de kaart met de begrenzing komt op de **website**.

→ Voorstellen tot wijziging van de generieke begrenzing kunnen worden ingediend tot en met **februari 2027**.

- In het voorjaar wordt de overeengekomen begrenzing opgenomen in het definitieve Natuurplan
- De begrenzing wordt bij ministeriele regeling vastgelegd als de uitvoeringswetgeving ingaat.

Reageren op de voorgestelde begrenzing

- Op basis van de uitgangspunten stellen we een **generieke begrenzing** op
- Deze wordt uiterlijk op 31 oktober op de website onslevendlandschap.nl gepubliceerd
- Toelichting op de uitgangspunten en randvoorwaarden is op de website na te lezen

Belangrijk: stem een voorstel tot aanpassing van de begrenzing af met de **provincie** en laat ook het **waterschap** weten dat u een verzoek tot aanpassing wilt doen!

- Reacties kunnen worden ingediend via de postbus artikel8NHV@minbzk.nl
- Ondersteun het aanpassingsvoorstel met kaart en duidelijke toelichting / onderbouwing.

Beantwoorden vragen

Afsluiting

Bedankt voor jullie aandacht!

Meer informatie op OnsLevendLandschap.nl